

Εθνική Επιτροπή

«Περιβάλλον και Υγεία του Παιδιού»

Καμπάνια και πιλοτική έρευνα
«Μη δηλητηριάζετε τον αέρα που
αναπνέω»

Βασικός σκοπός της Έρευνας-Καμπάνιας, είναι η μείωση της Έκθεσης των Παιδιών στο Παθητικό Κάπνισμα και η Πρόληψη των Επιπτώσεών στη Υγεία τους, μέσω της πληροφόρησης και της ευαισθητοποίησης των γονιών, δασκάλων και παιδιών και τελικά της δημιουργίας «σπιτιών ελεύθερων καπνού».

Οι ειδικότεροι στόχοι είναι:

1. Η διαπίστωση των αντιλήψεων και του επιπέδου γνώσης των Κύπριων γονιών για τους κινδύνους του παθητικού καπνίσματος καθώς και των σχετικών πρακτικών που ακολουθούν.
2. Η αξιολόγηση της ποιότητας του αέρα σε σπίτια καπνιστών και των επιπέδων κοτινίνης (μεταβολίτη της νικοτίνης) στο σίελο των παιδιών προσχολικής ηλικίας με γονείς καπνιστές, αξιοποιώντας τα στοιχεία για σκοπούς αποτελεσματικής ευαισθητοποίησης.
3. Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή συγκεκριμένης εκστρατείας διαφώτισης, παρέμβασης και ευαισθητοποίησης των γονιών και των παιδιών. Η εκστρατεία θα στοχεύει στη μείωση της παθητικής έκθεσης των παιδιών αλλά και του ενεργητικού καπνίσματος, ιδίως μελλοντικά, με την καλλιέργεια αντικαπνιστικής νοοτροπίας στα ίδια τα παιδιά. Επιπλέον η εκστρατεία θα στοχεύει να καταστήσει τα παιδιά δυναμικούς διεκδικητές του δικαιώματος για καθαρό αέρα.

Η πρώτη φάση του πιλοτικού μέρους που αφορούσε το στόχο 1, πραγματοποιήθηκε με τη χρήση ερωτηματολογίου. Ερωτήθηκαν 524 οικογένειες, 272 οικογένειες από Λευκωσία και 252 οικογένειες από την Λάρνακα. Η αξιολόγηση έγινε με το επιδημιολογικό λογισμικό πρόγραμμα Epiinfo /CDC,USA. Τα αποτελέσματα των μετρήσεων νικοτίνης και κοτινίνης είναι υπό επεξεργασία.

Τα κύρια ευρήματα του μέρους 1 είναι τα εξής :

1. **Ποσοστό καπνιστών.** Σε ποσοστό **42,7%** των σπιτιών ο ένας τουλάχιστον γονέας είναι καπνιστής. Από το ποσοστό αυτό στο **5,7%** καπνίζουν και οι δυο γονείς. Το ποσοστό 42,7% κρίνεται ιδιαίτερα ανησυχητικό αφού αποτελεί το ψηλότερο ποσοστό σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες (25-37%).

2. Γνώσεις- νοοτροπία

- Το 71% των γονιών γνώριζε τον ορισμό του παθητικού καπνίσματος και πολύ ψηλό ποσοστό των γονιών γνώριζε ότι ο καπνός μπορεί να βλάψει τα παιδιά (95%), να επιδεινώσει το άσθμα (80%) και να αυξήσει τον κίνδυνο για τον καρκίνο (82%).
- Αντίθετα, ένα σημαντικό ποσοστό 64-80% **δεν γνώριζε** ότι **αυξάνεται σημαντικά ο κίνδυνος αιφνίδιου βρεφικού θανάτου, ωτίτιδας, πνευμονίας και προβλημάτων συμπεριφοράς των παιδιών.**
- Περίπου ποσοστό **30%** είχε την **λανθασμένη** εντύπωση ότι καπνίζοντας σε άλλο δωμάτιο, ή κοντά σε παράθυρο ή σε δωμάτιο με εξαερισμό προστατεύουν το παιδί τους από την έκθεση στο καπνό.
- Το ποσοστό των καπνιστών γονιών που έδωσαν **λανθασμένες απαντήσεις** για τις επιπτώσεις του καπνίσματος και που επίσης **ήταν αρνητικοί** στην προώθηση μέτρων προστασίας των παιδιών και περιορισμών **ήταν μεγαλύτερο** από εκείνο των μη καπνιστών

3. Συνήθειες- Πρακτικές

Αν και ψηλό ποσοστό γονιών γνωρίζουν τις επιπτώσεις του καπνού, οι γονείς καπνιστές ακολουθούν λανθασμένες πρακτικές γεγονός που μπορεί να αποδοθεί αφ' ενός στην ελλιπή ή και επιφανειακή γνώση και αφετέρου στη μη συνειδητοποίηση της σοβαρότητας και του μεγέθους των κινδύνων.

- Το **68%** των καπνιστών **καπνίζουν στην παρουσία των παιδιών** πάντοτε ή περιστασιακά ενώ όταν τα παιδιά βρίσκονται σε άλλο δωμάτιο ή απουσιάζουν από το σπίτι το ποσοστό αυξάνεται στο **72%**.
- Ποσοστό περίπου **28%** καπνίζει μέσα στο αυτοκίνητο στην παρουσία των παιδιών.

Με βάση τα ποτελέσματα κρίνεται ως άμεση και επιτακτική ανάγκη ο σχεδιασμός και εφαρμογή αποτελεσματικής παρέμβασης στην Κυπριακή οικογένεια , με δύο βασικούς στόχους :

A) Την **ανάπτυξη αντικαπνιστικής νοοτροπίας και συμπεριφοράς από την παιδική ηλικία μέχρι την ενηλικίωση και την αξιοποίηση των παιδιών ως μοχλό πίεσης αλλαγής της συμπεριφοράς των ενηλίκων.** Αυτό μπορεί να γίνει αν τα παιδιά αντιληφθούν γιατί το ενεργητικό και το παθητικό κάπνισμα βλάπτουν την υγεία τους , πως μπορούν να προστατευθούν και πως μπορούν και πρέπει να διεκδικούν το δικαίωμα τους για αέρα ελεύθερο καπνού. B) Την **ουσιαστική αλλαγή της νοοτροπίας και των πρακτικών που εφαρμόζουν οι γονείς καπνιστές με απώτερο στόχο τη δημιουργία σπιτιών ελεύθερων καπνού και τη μείωση της παθητικής έκθεσης των παιδιών.**